

Управління освіти адміністрації
Холодногірського району Харківської міської ради

Харківська гімназія №152
Харківської міської ради Харківської області

Дистанційний курс
«Титан духу і думки (Іван Франко)»

Українська література

10 клас

10 годин

Кількість тестів для самоконтролю – 8

Кількість контрольних тестів – 1

Балагура Юлія Євгеніївна,
вчитель української мови
та літератури,
спеціаліст вищої категорії

Анотація

до дистанційного курсу «Титан духу і думки (Іван Франко)»

Вивчення, осмислення та глибинне сприйняття творчості Івана Франка сучасними десятикласниками є важливою складовою програми української літератури.

Дистанційний курс «Титан духу і думки (Іван Франко)» відповідає чинній державній навчальній програмі «Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи (рівень стандарту)» (наказ МОН від 23.10.2017 №1407) та класу навчання, спрямований на розвиток, збагачення і поглиблення знань учнів про життєвий і творчий шлях І. Я. Франка. Перевагою даного курсу є нетрадиційність подання навчального матеріалу.

Дистанційний курс складається з 10 уроків-story, які розміщені на Facebook-сторінці письменника. Розповіді про особисте, про вплив поезії на людину, пояснення ключових смислів поезій, філософських поем, новел, драми, різноманітні завдання, корисні посилання, зворотний зв'язок – усе це стане підґрунтям для кращого розуміння світоглядних позицій митця. Окрім сторінки у ФБ, письменник (вчитель) має Google кабінет, до якого в усіх небайдужих є можливість долучитися. Така форма спілкування надає можливість встановлювати термін виконання та здачі завдань учнем, оцінювання роботи вчителем, надання рекомендації та контроль за часом виконання завдання.

До кожного уроку розроблено методичні рекомендації, у яких зазначено як опрацьовувати матеріал, подано зразки ідейно-художнього аналізу творів та глосарій. Для поточного та підсумкового контролю запропоновано ряд тестових завдань різних за формою – з одним варіантом відповіді, кількома варіантами відповідей, на відповідність, творчі завдання.

Мета дистанційного курсу: розвиток критичного мислення в учнів, соціальної, громадянської, інформаційно-цифрової компетентностей,

сприяння духовному збагаченню, активному ставленню й самореалізації десятикласників у сучасному світі шляхом всебічного вивчення життєвого і творчого шляху Каменяра.

Очікувані результати:

учні знатимуть:

- біографію І. Франка, основні царини його громадсько-політичної, наукової, мистецької, перекладацької діяльності;
- композицію збірок «З вершин і низин», «Зів'яле листя»;
- особливості громадянської, філософської та інтимної лірики у творчості письменника;
- провідні теми, мотиви, проблематику лірики, прози й драми письменника;

учні вмітимуть:

- висловлювати власні судження про проблему вибору людини, потребу вчитися впродовж життя для формування себе як багатогранної особистості;
- аналізувати твори, визначаючи їх проблематику й підтексти, коментуючи засоби художнього вираження;
- розрізняти громадянську, інтимну та філософську лірику;
- пояснювати використання біблійних мотивів, образів-символів;
- усвідомлюватимуть значення внеску І. Франка в українську та світову культури.

Цей курс стане в нагоді школярам, які з будь-яких причин не можуть відвідувати школу, перебувають на індивідуальному навчанні, а також для самоосвіти тих учнів, які прагнуть підвищити рівень знань з української літератури.

Програма

дистанційного курсу «Титан духу і думки (Іван Франко)»

Сьогодні в умовах реформування освіти українська література набуває неабиякого значення в старшій школі, оскільки засобами художньої майстерності має забезпечити підготовку інтелектуального читача, який вміє критично мислити, має вироблену систему морально-етичних цінностей; формування творчих здібностей, естетичних смаків школярів; прагнення до самостійного пошуку та самовдосконалення; розвиток навичок самоосвіти, здатність навчатися протягом життя.

Програма дистанційного курсу «Титан духу і думки (Іван Франко)» розроблена на основі чинної Програми з української літератури для 10-11 класів, з урахуванням Програми з української літератури для 5-9 класів для загальноосвітніх навчальних закладів.

Метою курсу є розвиток критичного мислення в учнів, соціальної, громадянської, інформаційно-цифрової компетентностей, сприяння духовному збагаченню, активному ставленню й самореалізації десятикласників у сучасному світі шляхом всебічного вивчення життєвого і творчого шляху Каменяра.

Поставлена мета реалізується через наступні **завдання**:

- систематизувати й розширити знання учнів про життєвий і творчий шлях Івана Франка через осучаснення його постаті;
- формувати читацьку культуру школярів, розвивати естетичний смак, уміння розрізняти високохудожню та «масову» літературу;
- продовжувати удосконалювати навички ідейно-художнього аналізу творів на прикладі письменницького доробку митця;
- поглибити знання з теорії літератури;
- розвивати творчі і комунікативні здібності десятикласників, критичне мислення, уміння аргументовано доводити думку;
- вчити працювати з різними джерелами інформації;

-
- удосконалювати навички роботи з тестовими завданнями.

Зважаючи на те, що творчість Івана Франка у курсі української літератури вивчалася в 5 та 7 класах, цілком обґрунтованими є **вимоги до вхідних знань та умінь учнів:**

- знати основні відомості про життя і творчу діяльність Івана Франка; ключові літературознавчі терміни;
- розглядати художній твір в історичному і культурному контексті періоду створення; визначати його місце в мистецькому доробку автора, історії української літератури, актуальність сьогодні;
- пояснювати умовність ситуацій, зображених в ліричних творах,
- здійснювати ідейно-художній аналіз творів;
- вміти характеризувати образи;
- усвідомлювати важливість здобутих знань і застосовувати їх на практиці;
- здійснювати контроль і самоконтроль навчальної діяльності, оцінювати її.

Очікувані результати навчальної діяльності:

учні знатимуть:

- біографію І. Франка, основні царини його громадсько-політичної, наукової, мистецької, перекладацької діяльності;
- композицію збірок «З вершин і низин», «Зів'яле листя»;
- особливості громадянської, філософської та інтимної лірики у творчості письменника;
- провідні теми, мотиви, проблематику лірики, прози й драми письменника;

учні вмітимуть:

- висловлювати власні судження про проблему вибору людини, потребу вчитися впродовж життя для формування себе як багатогранної особистості;

- аналізувати твори, визначаючи їх проблематику й підтексти, коментуючи засоби художнього увиразнення;
- розрізняти громадянську, інтимну та філософську лірику;
- пояснювати використання біблійних мотивів, образів-символів;
- усвідомлюватимуть значення внеску І. Франка в українську та світову культури.

Запропонований курс складається з 10 уроків:

№ з/п	Тема уроку
1	Іван Франко – письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Франко-перекладач, публіцист. Значення творчості для розвитку української літератури, у пробудженні національної свідомості. Творчість І. Франка в музиці
2	Лірика збірки «З вершин і низин». Загальне уявлення про композицію збірки. Творчість великих майстрів Відродження; символ вічної жіночності, материнства, краси; суперечки про роль краси і користі («Сікстинська мадонна»)
3	Франкова концепція поступу людства, вираження незламного оптимізму («Гімн» («Замість пролога»))
4	Поетична збірка «Зів'яле листя», загальне уявлення про її композицію.«Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...» Місце любовної теми у творчості І.Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка емоційна гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості почуттів, ідеалу кохання
5	Філософська поезія. Змістовий зв'язок «Легенди про вічне життя» з поезією збірки «Зів'яле листя». Драматизм людських стосунків, роздуми про взаємність кохання.
6	Поема «Мойсей» – один із вершинних творів І.Франка. Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті. Пролог до поеми – заповіт українському народові
7	Проза І. Франка (ідеї, проблеми). Художні шукання прозаїка. Франко й український модернізм. Новела «Сойчине крило» – жіноча доля в новітній інтерпретації. Образ героя-адресата – уособлення боротьби між «естетикою» і «живим чоловіком». Гуманізм новели

8	Роль І.Франка в розвитку драматургії й театру («Украдене щастя»)
9	Значення творчості І.Франка, її актуальність
10	Контрольна робота з теми «Титан духу і думки (Іван Франко)» (тестування)

Особливістю курсу є формат подання уроків у вигляді story від імені Івана Франка, які викладено те тільки у системі дистанційного навчання «Доступна освіта», а й на Facebook-сторінці письменника. Також створено Google кабінет (клас), за допомогою якого можна встановлювати термін виконання та здачі завдань учнем, оцінювати роботу, надавати рекомендації та контролювати час виконання завдання.

Краще засвоїти курс учням допоможуть **рекомендації щодо особливостей організації навчання:**

- постійний зв'язок із учителем у форматі оф-лайн чи он-лайн;
- дотримання «контракту», укладеного разом із учителем;
- долучення до Facebook-сторінки письменника

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100042029496854&lst=100042029496854%3A100042029496854%3A1570291753&sk=timeline>) та Google класу (код hbx5ts);

- системне опрацювання матеріалу;
- якісне виконання запропонованих завдань.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів під час вивчення дистанційного курсу «Титан духу і думки (Іван Франко)»

Моніторинг і оцінювання результативності успішності учнів належить до найважливіших складових навчального процесу. Проте сучасне навчання переорієнтовується з простого накопичення знань на формування вмінь та навичок самостійно засвоювати нові знання, щоб забезпечити власну конкурентоздатність протягом усього життя. Унаслідок чого традиційне ототожнення якості освіти із сумою знань, отриманих в процесі навчання, втрачає свою актуальність. На перший план виходить спрямування школярів на опанування наступними навичкам і вмінням: критичне мислення, співробітництво, самоосвіта, самостійне прийняття рішень.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів під час вивчення курсу відповідають загальноприйнятим принципам (об'єктивність, систематичність та системність, відкритість, диференційованість, плановість) та завданням оцінювання:

- показати учням, як вони досягли мети навчального заняття;
- стимулювати мотивацію учнів до навчання й отримання сучасних знань;
- визначити рівень здібностей школярів,
- з'ясувати, чи є необхідність у додатковому навчанні.

Для перевірки знань учнів буде використано традиційний спосіб оцінювання – 12-бальну шкалу, яка згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 428/48 від 04.09 «побудована за принципом сумування набутих знань, умінь і навичок з урахуванням зростання рівня особистих досягнень учня» і визначає наступні критерії:

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окремий літературний факт або явище (автора й назву твору, окремих літературних персонажів тощо)

	2	Учень (учениця) розуміє навчальний матеріал і може відтворити фрагмент із нього окремим реченням (називає окремі факти з життя та творчості письменника, головних персонажів твору, упізнає за описом окремого персонажа твору, упізнає, з якого твору взято уривок тощо)
	3	Учень (учениця) розуміє навчальний матеріал і за допомогою вчителя дає відповідь у формі висловлювання (відтворює зміст у певній послідовності, називає на репродуктивному рівні жанр твору, упізнає літературний факт за описом або визначенням)
II. Середній	4	Учень (учениця) має уявлення про зміст твору, може переказати незначну його частину та з допомогою вчителя визначає основні сюжетні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал
	5	Учень (учениця) знає зміст твору, переказує окрему його частину, знаходить у тексті приклади відповідно до сформульованого завдання, висловлює оцінювальне судження й доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення літературних термінів
	6	Учень (учениця) знає зміст твору, може переказати його значну частину, з допомогою вчителя виділяє головні епізоди, уміє формулювати думки, називає риси характеру літературних героїв, установлює окремі причинно-наслідкові зв'язки, дає визначення літературних термінів за прикладами
III. Достатній	7	Учень (учениця) володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим учителем зразком, наводить окремі приклади з тексту
	8	Учень (учениця) володіє матеріалом, за зразком аналізує текст, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань
	9	Учень (учениця) володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, застосовує теорію в конкретних ситуаціях, демонструє правильне застосування матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань

IV. Високий	10	Учень (учениця) володіє матеріалом і навичками комплексного аналізу літературного твору, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює літературні явища, працює з різними джерелами інформації, систематизує, узагальнює та творчо використовує дібраний матеріал
	11	Учень (учениця) на високому рівні володіє матеріалом, уміннями й навичками комплексного аналізу художнього твору, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює явища літератури та культури, виявляючи власну позицію щодо них
	12	Учень (учениця) вільно володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань і вмінь на нестандартні ситуації, має схильність до літературної творчості

Перевірка навичок учнів не може бути оцінена миттєво, оскільки цінності й особисте ставлення школярів будуть проявлятися поступово.

Завданням учителя є створення умов, за яких зацікавленість, відкритість, відповідальність десятикласників у навчанні та їхні особисті риси можуть розвиватися. Цьому сприятимуть:

- оцінювання всього процесу навчання, а не тільки його результатів;
- оцінювання будь-яких результатів навчальної діяльності учнів – значних чи не дуже;
- пропонування індивідуальних завдань, які можуть бути виконані через етапи пошуку, відбору і критичного аналізу;
- заохочення до самооцінки, внаслідок якої учні краще пізнають себе, свої можливості і сфери, які потрібно розвивати;
- ініціювання дискусій, які спонукають формулювати власні погляди і модифікувати їх;
- підтримка ініціатив та ідей, запропонованих учнями самостійно.

Варіантом оцінювання навичок можуть стати заохочувальні бали за дотримання умов «контракту» між учнем та вчителем, перелік яких буде створено спільно під час першого заняття.

До такого контракту можуть входити наступні пункти:

1. Постійна співпраця учнів й вчителя.
2. Своєчасне виконання запропонованих завдань.
3. Пояснення результатів оцінювання творчих завдань.
4. Жодних «НЕ МОЖУ».
5. Підкорення навіть найменшої вершини – теж перемога.
6. Ініціативність тощо.

Уважаю, що такий формат роботи значно підвищить вмотивованість десятикласників. Максимальна кількість заохочувальних балів, яка нараховується за виконання абсолютно всіх умов, прописаних в «контракті», – 12, далі кількість балів зменшується в залежності від кількості порушених правил співпраці